

також надання їм послуг. CRM – той інструмент, який дозволяє банку утримуватися на ринку банківських послуг в умовах надзвичайного загострення конкуренції.

Таким чином, найбільш перспективною стратегією, пов'язаною із налагодженням довготермінових контактів з уже існуючими та потенціальними клієнтами, є стратегія CRM, яка пропонує поставити клієнта в центр уваги з метою задовольнити його потреби найкращим чином.

Висновок. Запровадження і розширення нових нетрадиційних банківських послуг повинно поєднуватися з постійним удосконаленням традиційних напрямів обслуговування клієнтів, комерційним банкам потрібно створювати умови для прискореного розвитку своїх установ у регіонах через збільшення фінансування, підготовку кваліфікованого персоналу, а також підвищення рівня комп'ютеризації та використання комунікаційних мереж, а на загальнодержавному рівні Національному банку України потрібно забезпечувати фінансову підтримку малих банків з метою оптимізації чинників конкурентної боротьби й уповільнення монополізації банківської сфери.

Список літератури

1. Маркетинг у банку: Навч. посібник / О.В. Дубовик, С.М. Бойко, М.А. Вознюк, Т.Д. Гірченко. – Львів: ЛБІ НБУ, 2006.
2. Лакосник Е. Качество обслуживания – ключ к созданию прочных и эффективных отношений с клиентами (по материалам Banking Strategies) // Банковская практика за рубежом. – 2006. – № 1 (85).
3. Дубовик О.В., Кузнецова А.Я., Гірченко Т.Д. Формування конкурентоспроможності банку: Монографія. – Львів: ЛБІ НБУ, 2005.

Одержано 30.05.11

УДК 336:658.153

В.С. Махоріна, ст. гр. ФК-10-МБ, В.М.Попов, доц., канд. екон.наук

Кіровоградський національний технічний університет

Оборотні активи підприємства: фактори впливу та їх характеристика

У статті досліджено систему чинників впливу на оборотні активи підприємства, розкрито їх зміст та здійснено групування за ступенем впливу.

оборотні активи, фактори впливу на оборотні активи та їх характеристика, чинники зовнішнього середовища, чинники внутрішнього середовища

В умовах розвитку ринкової економіки України особливого значення для кожного суб'єкта господарювання набувають оборотні активи, управління якими спонукає науковців і практиків до вирішення багатьох теоретичних і практичних питань. Значною мірою це стосується розробки і впровадження таких підходів в управлінні оборотними активами, які б забезпечували стійкість фінансового стану, кредитоспроможність, інвестиційну привабливість вітчизняних підприємств.

Дослідженню управління оборотними активами присвячені праці вітчизняних

вчених-економістів: О.Авраменко, О.Білейченко, О.Білої, М.Білик, І.Бланка, О.Бондаренко, Я.Дропи, А.Золотарьова, С.Калабухової, О.Калініної, А.Карбовника, О.Коновалової, Л.Костирко, О.Лисої, С.Лобова, В.Нусінова, В.Потій, І.Сікори, Л.Соляник, Р.Сороки, О.Терещенка, С.Чорної. Серед зарубіжних фахівців, які розглядали вказані питання необхідно назвати: М.Баканова, І.Балабанова, В.Бочарова, З.Боді, Є.Брігхема, Р.Брейлі, А.Гроппеллі, Дж.К.Ван Хорна, В.Ковальова, М.Крейніну, С.Майерса, Р.Мертон, Е. Нікбахта, Б.Ніла, Р.Пайка, В.Палія, С.Росса, О.Стоянову, А.Шапіро, А.Шеремета. Але при цьому дослідження механізмів впливу на оборотні активи залишаються актуальними.

Метою статті є дослідження чинників впливу на оборотні активи підприємства та їх групування для потреб ефективного задіяння в процесі управління.

Під оборотними (поточними) активами Бланком І.О. розуміє сукупність майнових цінностей підприємства, які обслуговують його поточну виробничо-комерційну діяльність і повністю споживаються протягом одного операційного циклу [1, с. 62].

Процеси формування та використання оборотних активів знаходиться під впливом політичних, економічних, технічних, соціальних, маркетингових і інших факторів. В межах таких факторів вчені-економісти виділяють ті, від яких залежить потреба підприємства в оборотних активах; фактори, що обумовлюють "притік" і "відтік" оборотних активів; фактори, що впливають на організацію матеріальних потоків; фактори, під впливом яких здійснюється формування структури оборотних активів, зовнішні і внутрішні фактори впливу на оборотні активи.

Так, наприклад, Білою О.Г. проаналізовано чинники впливу на зміну величини робочого капіталу в умовах трансформації споживчої кооперації в сучасну ринкову структуру та визначено шляхи забезпечення поточної ліквідності і фінансової стійкості підприємств і організацій [2]. Суторміна В.М., визначаючи фактори впливу на працюючий капітал, підтримує точку зору зарубіжних економістів [3]. Характер їх прояву дослідниця обґрунтовує на основі врахування статей балансу корпорації. Так, на дебіторів підприємства впливають обсяг продажу, термін продажу в кредит, ефективність кредитного контролю й інкасації; на товарно-матеріальні цінності – час, необхідний для підготування до випуску продукції, мінливість у попиту на продукцію корпорації, виробничий цикл, кількість виробничих потоків, обсяг планового реального випуску і продажу; на кредиторів – обсяг і тривалість кредитів, на короткострокове фінансування – всі фактори охарактеризовані та надходження коштів, доступність кредиту, процентні ставки.

На основі підходів, визначених Бланком І.О. [4; 1], Бондаренко О.С. [5, с. 36], Бочаровим В.В. [6], Ковальовим В.В. [7], Крушельницькою О.В. [8, с.37], Суторміною В.М. [3, с. 370-371], Шереметом А.Д. [9, с.100]. Ізмайлова Н.В. групує їх в залежності від впливу на окремі складові оборотних активів. Згідно такого групування виділяється вплив на окремі складові факторів зовнішнього середовища (законодавчої бази регулювання; рівня конкуренції в галузі; макроекономічного середовища, включаючи інфляцію, рівень облікової ставки НБУ, кредитних ставок; стану життєвого циклу галузі; пропозиції сировини та матеріалів галузей економіки; попиту на продукцію галузей економіки) та внутрішнього середовища (інтереси власників; професійна здатність персоналу; стадія життєвого циклу підприємства; технологія виробництва; конкурентоспроможність підприємства; облікова політика; збутова політика; організаційна культура) [10].

Слід зазначити, що протягом всього періоду трансформації вітчизняної економіки найбільша увага економістів приділялась впливу зовнішніх чинників при деякій недооцінці необхідності модернізації внутрішньої системи управління всіма видами діяльності підприємства.

Розглянемо основні зовнішні чинники впливу на оборотні активи.

Податки (податкова політика держави) з точки зору підприємства представляє

собою інструмент регулярного вилучення тієї складової оборотних активів, яка знаходиться у найбільш ліквідній формі. Так, податкова політика щодо стягування непрямих податків супроводжується іммобілізацією оборотних активів і одночасним збільшенням кредиторської заборгованості. Найбільш болючим питанням є несвоєчасне відшкодування ПДВ, яке справляє суттєвий негативний вплив на оборотні активи.

Грошово-кредитна політика (включаючи валютне регулювання) є провідним інструментом регулювання грошового обігу в Україні, що забезпечує проходження оборотними активами всіх стадій обігу. Швидкість проходження і обсяг такої складової оборотних активів як грошові кошти, що є найбільш ліквідною їх формою, прямо залежить від обсягу грошової маси в економіці країни.

Грошово-кредитна політика впливає на доступність кредитних ресурсів, що є одним із основних джерел покриття нестачі оборотних активів підприємств, що виникає через платіжні розриви.

Характер впливу митного регулювання (рівня імпортно-експортного мита) на забезпечення промислових підприємств оборотними активами подібний з податковою політикою. Його роль заключається у вилученні частини оборотних активів у вигляді мита, наданні впливу на забезпечення промислових підприємств оборотними активами через розмір обсягів реалізації продукції і вартість придбаних імпортних матеріалів.

Облікова політика, що передбачає регулюючий вплив на облік руху складових оборотних активів, стала одним із провідних факторів, що впливають на забезпечення українських підприємств даним видом активів. Складність вимог до формування собівартості, обліку витрат на виробництво і реалізацію промислової продукції, суттєво впливає на процес управління виробничими і збутовими запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами, а також поточними фінансовими інвестиціями.

Зовнішніми факторами, відносно яких держава не може здійснювати пряме державне регулювання є інфляція, рівень цін на енергоносії, рівень економічного розвитку регіону (динаміка обсягів промислового виробництва, ресурсна забезпеченість), розвиток фінансової інфраструктури.

Інфляційний ефект вимивання оборотних активів виникає через запізнення наступних витрат відносно отриманих доходів і витрат на формування оборотних активів. Якщо інфляція носить помірний характер і передбачена, то можна з достатнім ступенем точності передбачити її вплив на величину оборотних активів, у тому числі визначити вигоду від використання позикових джерел фінансування (кредитів, кредиторської заборгованості).

Інфляція збільшує обсяги інвестування в оборотні активи, особливо у дебіторську заборгованість, оскільки оплата закінчених робіт здійснюється з певним лагом по відношенню до їх виконання, то навіть при своєчасній оплаті кошти, здійснивши кругообіг, повертаються виробнику в значній мірі знеціненими, і це знецінення є тим більше, чим довший виробничий цикл. Кошти, вкладені в запаси, також підпадають під інфляційний вплив, так як не всі запаси однаково ліквідні, і при реалізації втрачають у ціні. Якщо підприємство є рентабельним, то втрати покриваються за рахунок використання прибутку або резервного капіталу, що знижує фінансову стійкість підприємства.

Значний вплив на забезпечення українських підприємств оборотними активами здійснює зростання ціни на енергоносії. Промислове виробництво України характеризується енергоємністю, що склалась за радянських часів у результаті наявності великої кількості дешевої енергії.

В значній мірі рівень забезпеченості промислових підприємств оборотними активами залежить від соціально-економічного розвитку регіону, що включає розвиток виробничого потенціалу і динаміку обсягів промислового виробництва, будівництва, рівень попиту, ступінь сировинної забезпеченості, рівень інвестиційної активності,

соціальний клімат та інші.

Основними індикаторами економічного розвитку регіону з точки зору впливу на забезпеченість промислових підприємств оборотними активами є тенденції динаміки обсягів виробництва продукції, своєчасність оплати реалізованої продукції, завантаження виробничих потужностей.

Одним із провідних чинників, що впливають на забезпеченість підприємств оборотними активами залишається зростання дебіторської заборгованості, передусім простроченої, що спричиняє уповільнення періоду її оборотності. В результаті не виправданого збільшення боргів дебіторів відбувається зниження ліквідності оборотних активів, уповільнення оборотності оборотних активів, зростання кредиторської заборгованості і скорочення власних джерел фінансування поточної діяльності.

Вплив на уповільнення обороту оборотних активів здійснює недостатнє використання фінансових інструментів, що забезпечують прискорення оборотності оборотних активів, авансованих в розрахункові зобов'язання: векселів, факторингу і інших інструментів.

Ізмайлова Н.В. групує чинники за ступенем їх впливу на складові оборотних активів наступним чином.

1. Визначальний вплив на всі складові оборотних активів справляють наступні чинники: законодавча база регулювання, стан розвитку економіки, рівень конкуренції в галузі, професійний рівень персоналу, конкурентоспроможність підприємства, облікова політика, організаційна культура. Це дозволяє зробити висновок про необхідність найбільшу увагу приділяти саме цим факторам.

2. Суттєвий вплив на всі складові оборотних активів або частково мають такі чинники: стан життєвого циклу галузі, пропозиція сировини і матеріалів (впливає на виробничі запаси), попит на продукцію (впливає на готову продукцію і дебіторську заборгованість), технологія виробництва (впливає на виробничі запаси), конкурентоспроможність підприємства (впливає на дебіторську заборгованість, грошові кошти та поточні фінансові інвестиції), збутова політика (впливає на дебіторську заборгованість і розмір грошових коштів).

3. Відчутний вплив мають такі чинники: стадія життєвого циклу підприємства, пропозиція сировини і матеріалів (на готову продукцію, дебіторську заборгованість і грошові кошти), попит на продукцію (впливає на виробничі запаси), технологія виробництва (на грошові кошти), збутова політика (впливає на виробничі запаси, готову продукцію).

4. Незначний вплив на складові оборотних активів мають такі чинники: інтереси власників, пропозиція сировини і матеріалів (впливає на поточні фінансові вкладення), попит на продукцію (впливає на грошові кошти і поточні інвестиції), технологія виробництва (впливає на дебіторську заборгованість, поточні інвестиції), збутова політика (впливає на поточні інвестиції) [10].

Підсумовуючи вищезазначене, на нашу думку, можна стверджувати, що оптимальне задіяння чинників впливу на оборотні активи з урахуванням окреслених ступенів дасть можливість на практиці суттєво підвищити ефективність господарської діяльності підприємств.

Список літератури

1. Бланк И.А. Управление активами / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. – 702 с.
2. Біла О.Г. Робочий капітал – передумова поточної ліквідності підприємств / О.Г. Біла // Фінанси України. – 2003. - №10. – С. 56-61.
3. Суторміна В. М. Фінанси зарубіжних корпорацій: підручник / В.М.Суторміна. – К.: КНЕУ, 2004. – С. 370-371.
4. Бланк И. А. Управление использованием капитала / И.А. Бланк. – К.: "Ника-Центр", 2000. – 656 с.

5. Бондаренко О.С. Управління оборотними активами підприємств: дис. канд. екон. наук: 08.04.01. / О.С. Бондаренко. – К. – 2006. – 185 с.
6. Бочаров В.В. Корпоративные финансы / В.В. Бочаров, В.Е. Леонтьев. – СПб.: Питер, 2002. – 544 с.
7. Ковалев В. В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 512 с.
8. Крушельницька О.В. Управління матеріальними ресурсами: навч. посібник / О.В. Крушельницька - К.: Кондор, 2007. - 162 с.
9. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа / А.Д. Шеремет, Р.С.Сайфулин. – М.:ИНФРА – М,1995. – 176 с.
10. Измайлова Н.В. Управління оборотними активами підприємств. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.: Київ. – 2009.

В. Махорина

Оборотные активы предприятия: факторы влияния и их характеристика

В статье исследовано систему факторов влияния на оборотные активы предприятия, раскрыто их сущность и осуществлено группировку за степенью влияния

V.Mahorina

Turnaround actives of the enterprise: factors of influence and their characteristic

In article it is investigated system of factors of influence on the werewolf enterprise actives, it is opened their essence and it is carried out grouping behind influence degree

Одержано 31.05.11

УДК 336

І.І. Федченко, ст. гр. ФК- 10-МБ, Г.І. Міокова, доц., канд.екон.наук

Кіровоградський національний технічний університет

Управління фінансуванням приросту оборотних активів

У статті досліджуються особливості та можливі варіанти використання власних фінансових ресурсів та позикових коштів для фінансування приросту оборотних активів підприємств.

оборотні активи, власний капітал, позикові кошти

Результати діяльності в будь-якій сфері бізнесу залежать від наявності й ефективності використання фінансових ресурсів, оскільки формування, розміщення і використання капіталу впливає на забезпечення фінансової стабільності і фінансової безпеки підприємства. Розвиток ринкових відносин в Україні вимагає нових підходів до управління оборотними активами. Особливого значення набувають проблеми створення таких механізмів управління фінансами підприємств, які дають можливість сформувати достатній рівень оборотних активів, що забезпечує належний рівень платоспроможності, ліквідності, прибутковості. У сучасних умовах для більшості вітчизняних підприємств типовим наслідком кризових явищ їхнього економічного розвитку стала гостра нестача необхідного обсягу оборотних активів, що істотно позначається на ефективності господарювання. Визначення джерел формування оборотних коштів є важливою ділянкою роботи фінансиста підприємства. Керівництво суб'єкта господарювання має чітко уявляти, за рахунок яких джерел ресурсів воно буде здійснювати свою діяльність і в які сфери діяльності буде вкладати свій капітал. Від